

Anti-pestprotocol van SBO Bernardus

Inleiding;

Pesten is een groot en wezenlijk probleem. Het komt overal voor.....ook bij ons op school. Wij als school zijn ons ervan bewust dat pestgedrag schadelijk tot zeer schadelijk is voor kinderen, zowel voor de slachtoffers als voor de pesters. Daarom willen wij dit probleem zoveel mogelijk proberen een halt toe te roepen. Dit willen wij doen op zo'n manier dat alle geledingen op een lijn komen en elkaar steunen, want een goede samenwerking is van doorslaggevende betekenis voor een succesvolle aanpak.

Wat verstaan we onder Pesten ?

Het team;

Pesten is het herhaaldelijk negatief bejegenen van een kind cq groep naar steeds hetzelfde kind toe. Dit kan gebeuren op zowel fysiek als psychisch niveau. Hieronder valt dus ook het negeren van een kind.

De leerlingen;

Steeds hetzelfde kind schoppen en slaan, als niemand met een kind wil spelen, niet stoppen als we de stop=stop-methode gebruiken, als een kind nooit vriendjes

heeft om mee te spelen, als ze doorgaan als de meester of juf er iets van gezegd heeft.

Pesten is een subtype van agressief gedrag, waarbij een of meer individuen bij herhaling een betrekkelijk machteloze ander aanvallen, vernederen en/of buitensluiten.

(Salmivalli 2010)

1. Waarom een anti-pestprotocol?

Wij kiezen voor een "anti-pestprotocol", omdat dit positiever klinkt dan "pestprotocol". We proberen per slot van rekening 'pesten' te voorkomen. Wij vinden het belangrijk dat kinderen veilig van en naar school kunnen gaan. Ze dienen zich ook veilig te voelen in de groep en op het schoolplein. Uitgangspunt is dat kinderen op een correcte en prettige manier met elkaar omgaan en dat ze zelfstandig leren ruzies op te lossen. Dit doen we voornamelijk vanuit de gedachte van "Leefstijl".

Een 'Leefstijl'- School is een school, waarbinnen iedereen (leerlingen, personeel, en ouders/verzorgers) zich betrokken en verantwoordelijk voelt, en op een positieve manier met elkaar omgaat. Wekelijks worden er lessen in alle groepen gegeven uit de methode 'Leefstijl'. Wij stimuleren en leren kinderen om ruzies en meningsverschillen zelf op te lossen d.m.v afspraken in de methode. Wanneer zij er zelfstandig niet uitkomen, gaan zij naar de volwassenen die op dat moment toezicht houden.

Ondanks de invoering van methode Leefstijl kan het toch voorkomen dat een kind systematisch door andere kinderen wordt gepest. Dit kind kan dan zodanig in de knoop komen, dat de samen gemaakte regels niet langer de gewenste veiligheid bieden en een kind zich onveilig gaat voelen.

Het is belangrijk dat we zien dat er sprake is van een ernstig probleem in een klas, of bij een groep kinderen in de school.

In een klimaat waarin pesten niet wordt opgemerkt, wordt de pedagogische structuur en de veiligheid ernstig aangetast. Wij vinden dit onacceptabel.

Dit anti-pestprotocol beschrijft de wijze waarop met pestgedrag van kinderen wordt omgegaan. Het biedt alle betrokkenen duidelijkheid over de gevolgen, de ernst en de specifieke aanpak van ongewenst gedrag op onze school.

2. Doelstelling

Leerkrachten kunnen pestgedrag:

1. signaleren
2. onderkennen
3. met behulp van het anti-pestprotocol:
 - voorkomen en verminderen.
 - signaleren.
 - bespreekbaar maken en oplossen, eventueel met ouders.

Het pedagogisch klimaat in de klas is dusdanig dat er respect is voor elkaar, dat de kinderen en de leerkracht open durven te zijn tegen elkaar, dat iedereen zich veilig voelt.

3. Preventie

Wij werken op onze school met Leefstijl. Hierdoor wordt een veilige schoolomgeving gecreëerd, waarin kinderen zelf leren ruzies op te lossen, begrip hebben voor elkaar en waarin gestreefd wordt om op een prettige manier met elkaar om te gaan. Daarbij is een zelfde aanpak door alle leerkrachten, OOP en stagiaires zeer belangrijk.

3.1 Wat doen we preventief?

Bij de start van het schooljaar wordt er extra aandacht besteed aan de sfeer in de klas en een positief groepsgevoel (thema 1 van Leefstijl) aangevuld met Energizers. De leerkracht bespreekt de algemene afspraken en regels in de groep en op school met de kinderen en de ouders/verzorgers aan het begin van het schooljaar. De schoolregels hangen zichtbaar op in de klassen. Plagen en pesten worden hierbij benoemd en besproken.

Met het signaleringsinstrument Scol wordt structureel 2x per jaar naar de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen gekeken. Na analyses, conclusies en gesprekken wordt er een pedagogisch groepsplan opgesteld.

- Bij leerlingen die een individuele aanpak nodig hebben, gaan we aan de slag met aspecten uit het "Kanjerprogramma". Hierin worden sociale problemen zoals pesten, conflicten, uitsluiting en sociaal teruggetrokken gedrag

voorkomen of verminderd en het welbevinden wordt vergroot. Dit vindt plaats in een groepje van max. 8 kinderen buiten de klas. Hiervan worden de ouders te allen tijden op de hoogte gesteld. Echter ook binnen de klas wordt er aandacht besteed aan aspecten van dit programma.

- Het Anti-pest protocol wordt in het begin van het schooljaar naar de ouders/verzorgers toegestuurd. Het protocol staat ook op de website van onze school.
- Als de leerkracht er aanleiding toe ziet, besteedt hij of zij in een kringgesprek aandacht aan wat er is voorgevallen.
- Bij elk thema van Leefstijl worden de kinderen bepaalde stellingen voorgelegd, zodat de kinderen bewust worden gemaakt dat er twee kanten aan een verhaal kunnen zitten.
- De leerkrachten, ouders en kinderen melden incidenten bij de anti-pest coördinator of bij de groepsleerkracht en deze worden vermeld in eduscope; deze kan zo de frequentie in de gaten houden en eventueel daarop inspelen.
- Op de leerpleinen van de midden- en bovenbouw staan brievenbussen, waarin de kinderen opmerkingen cq signalen (anoniem) kunnen deponeren. De anti-pest coördinator zal dit beheren en, indien nodig, actie ondernemen.
- Samen met leerlingen uit de bovenbouw (vanaf 3A) hebben we een leerlingenraad. Deze leerlingen denken actief mee over de veiligheid en het pedagogisch klimaat. Zij zijn ook het klankbord voor hun groep. Eventueel pesten in hun groep kan op die momenten besproken worden.
- Het aanleren van eenzelfde taal d.m.v. Leefstijl; alle leerkrachten en kinderen zijn op hetzelfde moment met een thema bezig en iedereen weet van mekaar wat er binnen dit thema wordt behandeld. Hierop kunnen de kinderen dan ook worden aangesproken.
- De datamuur kan ook ingezet worden als middel om te werken aan sociaal-emotionele vaardigheden met de hele groep.

De thema's binnen Leefstijl.

1. De groep; dat zijn wij (over groepsvorming, aandacht voor de sfeer in de groep). Binnen dit thema worden regels en afspraken gemaakt voor en met de groep.

2. Praten en luisteren (over communicatie). Hoe maak je contact met elkaar, luisteren is meer dan alleen maar stil zijn.

3. Ken je dat gevoel? (bewust worden van eigen gevoelens en het herkennen van gevoelens bij anderen). Binnen dit thema wordt de emotionele woordenschat van kinderen uitgebreid.

4. Ik vertrouw op mij (over zelfvertrouwen; hieronder valt het ook het nemen van verantwoordelijkheid). Het is belangrijk dat kinderen binnen hun directe omgeving de waardering voelen. Hierdoor groeit hun zelfvertrouwen.

5. Iedereen anders, allemaal gelijk (over diversiteit; hoe gaan we om met elkaar). Kinderen worden bewust van het feit dat we allemaal verschillend zijn. Ook omgaan met conflicten, voor jezelf opkomen, en weerstand bieden aan groepsdruk komt aan de orde.

Binnen dit thema wordt voor het eerst expliciet aandacht besteed aan pestgedrag. Dat gebeurt relatief laat in het jaar omdat alle Leefstijllessen eigenlijk een weerbaarheidstraining zijn tegen pesten. In de voorafgaande thema's is gewerkt aan een goede groepssfeer, er zijn afspraken gemaakt over het omgaan met elkaar, aandacht voor communicatie, emotionele intelligentie en zelfvertrouwen. Allemaal zaken om pestgedrag tegen te gaan.

6. Lekker gezond (over gezondheidsvaardigheden).

Bovenstaande afspraken houden o.a. in dat:

- we pestgedrag niet tolereren en er over praten wanneer we zelf gepest worden of wanneer anderen gepest worden.
- we zorgen voor rust in de school (niet schreeuwen en rennen).
- we respect hebben voor de ander en de omgeving.
- we conflicten en ruzies op een positieve manier met woorden oplossen.
- we eerlijk zijn naar elkaar.

Deze regels gelden zowel binnen als buiten school.

Kinderen mogen in overleg met de leerkracht in hun eigen groep een aanvulling geven op de vastgestelde schoolregels, dit kan zichtbaar gemaakt worden op de datamuur.

Die aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep, dit zijn dan de **groepsregels**. Deze regels zijn te allen tijde positief van aard.

4. Aanpak

Aanpak van ruzies en pestgedrag in stappen

Ook al proberen we om preventief te werken, toch kan het gebeuren dat er daadwerkelijk ruzie/pestgedrag ontstaat. Op dat moment gaan we met de onderstaande aanpak aan de slag.

1. Zelf oplossen

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij er eerst samen zelf uit te komen).

2. Leerkracht

De eigen leerkracht wordt ingeschakeld. Deze probeert d.m.v. (oplossingsgerichte) gesprekken het conflict samen met de kinderen op te lossen. Belangrijk is om naar de oplossingen van de kinderen te luisteren en proberen geen advies te geven.

De leerkracht neemt duidelijk stelling: pesten wordt niet geaccepteerd! Vervolgens probeert hij zicht te krijgen op het pestgedrag. In welke mate komt het voor? Wat was de oorzaak? Wie zijn er bij betrokken? Op de speelplaats wordt er door leerkrachten en IB-er geobserveerd.

In een gesprek kan het conflict worden uitgesproken, er kunnen oplossingen worden bedacht en kunnen excuses worden aangeboden. Afhankelijk van het pestgedrag (komt het vaker voor?) en het gedrag van de pester kan de leerkracht een oplossingsgericht gesprek houden met de leerling die pest/ruzie maakt over;

- rol in het pestprobleem.
- door gesprek bewustwording voor wat hij/zij met het gepeste kind uithaalt.
- afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen.

De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde. Je kunt bespreken wat al goed gaat; wat kunnen we behouden? En wat niet goed gaat; hoe kunnen we dit veranderen? De leerkracht noteert de gebeurtenissen en afspraken in Eduscope van de betrokken leerlingen.

Tevens licht de leerkracht de anti-pest coördinator in. Deze wil weten wie erbij betrokken was, waar het gebeurd is, wat er gebeurd is.

Is het probleem opgelost? Dan zal er geen verder actie plaatsvinden. Is dit niet het geval, dan gaan we naar stap 3.

3. Informeren ouders/nogmaals een gesprek met de kinderen.

Het moment van informeren van ouders hangt af van de ernst van de zaak. We vinden dat kinderen ook een kans op herstel verdienen. Het kan echter zijn, dat we de ouders alleen informeren en op de hoogte brengen over bepaalde afspraken die op school zijn gemaakt. Dit gebeurt zowel voor de ouders van de pesters als gepesten. Pesten is nu eenmaal niet te accepteren en kan alleen effectief worden aangepakt als er door alle betrokkenen medewerking wordt verleend.

4. Schoolcontactpersoon (gedragsspecialisten, anti-pest coördinator, IB-er, directie en vertrouwenspersoon)

Blijft het pesten in de klas aanhouden, dan worden de gedragsspecialisten/anti-pest coördinator ingeschakeld. De schoolcontactpersoon kan zijn/haar ervaring en deskundigheid inzetten om een mogelijke oplossing van het pestgedrag te bewerkstelligen. Ook zal de IB-er en directeur op de hoogte worden gesteld. Dit gebeurt door gesprekken met leerkrachten, kinderen en ouders en observaties in de klassen/op de speelplaats.

Er wordt een individueel handlingsplan of een groepsplan opgesteld. Dit wordt ook aan de ouders voorgelegd.

5. Gesprek met ouders

In ernstige gevallen en als voorgaande acties op niets uitlopen is het nodig om de hulp van de betrokken ouders in te schakelen om het pestgedrag te stoppen. In dit geval worden de ouders van de pester(s) en de gepeste(n) voor een gesprek op school uitgenodigd. Bij dit gesprek zullen, naast de leerkracht, ook de ib-er en directeur aanwezig zijn. Hierin gaan we met alle betrokkenen naar oplossingen zoeken. Van de ouders wordt verwacht dat zij kritisch zijn t.a.v. zichzelf en hun kinderen. Wat kunnen de ouders, maar ook de school doen om dit probleem op te lossen. Samen willen we het beste voor de kinderen en zullen hierbij moeten samenwerken.

6. Externe, professionele hulp inschakelen

Als het pestgedrag blijft voortduren wordt de hulp van externen ingeschakeld. Dit kan bijvoorbeeld zijn via PAB, schoolarts, schoolmaatschappelijk werk etc. Ook de ouders van de andere kinderen van de groep worden geïnformeerd.

Wat als bovengenoemde acties niet hebben gewerkt.....

- Bij aanhoudend pestgedrag kan de school ervoor kiezen om een leerling tijdelijk (indien mogelijk) in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Dit houdt in dat het kind in de parallelklas kan worden geplaatst.
 - Blijft de pester volharden in zijn gedrag en hebben voorgaande stappen geen of onvoldoende effect, dan kan worden overgegaan tot het geven van een tijdelijke time-out (een of enkele dagen niet naar school mogen komen), eventueel gevolgd door verwijdering van school.
- Wij hopen natuurlijk dat dit nooit zover hoeft te komen.

Rol van de anti-pestcoördinator;

- Bewaakt het anti-pest protocol
- Signalen rond pesten worden bij haar aangegeven, zodat hier schoolbreed 'controle' op is. Deze signalen worden door zowel de leerkracht, als ook kinderen, ouders en verzorgers aan haar doorgegeven.
- Bij een aantal (vergevorderde) gesprekken, zal de coördinator deelnemen.
- Controleren en aanpakken van briefjes uit de brievenbus.
- Inschakelen van eventuele externe hulp

De anti-pestcoördinator is te bereiken op het onderstaand e-mailadres;

Yvonne Gulpen

yvonne.gulpen@innovo.nl

Aanvulling cyberpesten:

Pesten is zo oud als het onderwijs zelf, maar het cyberpesten voegt een extra dimensie toe, het anonieme en hierdoor nog enger is, de daders kunnen vaak niet meteen aangewezen worden, het slachtoffer loopt hier dan ook al een langere tijd mee rond, het is namelijk zo dat maar liefst 37% van de gepeste zelfs helemaal niets verteld.

Het gaat er zo gemeen aan toe bij de nieuwe vormen van pesten dat je bijna nostalgisch terug gaat verlangen naar de tijd dat er wel eens een briefje met 'ik ben gek' op een rug werd geplakt.

Wat is cyberpesten nou eigenlijk?

Digitaal pesten (cyberpesten) is één van de verschillende vormen van pesten, het gebeurt vaak buiten de school, thuis in de veilige omgeving en anoniem, dus moeilijk te achterhalen/op te sporen.

Het anonieme is de grootste boosdoeners, je kunt het "pesten" namelijk niet altijd meteen de kop indrukken, je kunt de dader niet meteen aanwijzen en het gebeurt op een slinkse manier. Het ruziën en pesten gaat op school door en hier lijden dan de schoolresultaten onder want in het onveilige klimaat wat ontstaat, voelt een kind zich niet dus niet veilig/ niet prettig en dan kan het ook niet presteren. Veilig voelen is namelijk een van de basisvoorwaarden om te kunnen presteren, te kunnen leren!

Cyberpesten is een groeiend probleem, maar waarom?

Omdat ongeveer een op de drie kinderen al eens gepest is via internet, sms of social media en één op de vijf jongeren, digitaal pest, schrikbarend dus. Op de basisschool vind je de verschillende vormen niet allemaal terug, maar het is wel van belang om te weten waarin cyberpesten kan ontaarden. De gevolgen van cyberpesten zijn groot, groter zelfs dan van face to face-pesten, onder andere vanwege het anonieme karakter. Het is dus namelijk moeilijk te achterhalen wie er bij betrokken zijn, neem dus alle signalen serieus, altijd.

Leerlingen hebben meer ervaring en handigheid in de nieuwe digitale media dan jij. Om in te kunnen grijpen bij het cyberpesten, moet je werken aan je eigen digipower. Ga zelf eens twitteren en maak een profielsite aan. Alleen door zelf op internet te surfen, snap je iets van de digitale leefwereld van jongeren. Zo word je mediawijzer.

Als SBO Bernardus kiezen wij voor een preventieve en/of curatieve aanpak. Preventief wil zeggen dat wij ook dit onderwerp regelmatig bespreekbaar maken in de klas en de leerlingen ook de eventuele gevolgen hiervan proberen te laten inzien. Als er echter toch signalen worden opgevangen dan volgt er een curatieve aanpak.

Signalen betreffende cyberpesten nemen we altijd serieus. Wanneer de leerkracht signaleert dat er sprake is van cyberpesten, volgt hij/zij onderstaand stappenplan.

1. Ga in gesprek met de gepeste leerling en met de dader(s)

Deze twee onderdelen vallen beiden onder de eerste stap. Ze dienen naast elkaar uitgevoerd te worden. Het is namelijk van belang dat er met zowel het slachtoffer als met de daders in gesprek gegaan wordt. Daarvoor dienen de dader(s) dus opgespoord te worden.

In een gesprek met de gepeste leerling is het van belang dat de leerkracht:

- deze leerling en diens klacht serieus neemt.
- de leerling zijn verhaal laat doen en daar de tijd voor neemt.
- zich probeert in te leven in de leerling.
- geen verwijten maakt. Dat maakt het onveilig voor de leerling, waardoor deze minder zal vertellen of zelfs helemaal niets meer zal vertellen.
- de leerling de tip geeft om de pester te blokkeren en/of te verwijderen wanneer het om digitaal pesten gaat.
- door blijft vragen. Vooral wanneer het gaat om een gesprek met een leerling na het signaleren van digitaal pesten. De leerling zal niet snel vertellen dat hij/zij gepest wordt of zelf pest.

Opsporen van de dader(s)

Soms zal bekend zijn wie de pester is en soms niet. Wanneer niet bekend is wie de pester is zal er getracht moeten worden om dit op te sporen. Dit kan gedaan worden door gesprekken te bewaren en uit te printen. In deze gesprekken kunnen aanwijzingen staan over wie de dader is.

De stijl van het bericht en eventuele taalfouten en aanwijzingen kunnen de dader verraden. De dader kan wellicht ook worden gevonden door in de klas te praten over wat er is gebeurd.

Let wel op; Vanwege de wet op de privacy is het niet toegestaan om ongevraagd in de mail, berichten e.d. van de leerlingen te kijken. Hiervoor zal dus **ten alle tijde** toestemming gevraagd moeten worden.

2. Geef onderstaande tips aan leerlingen en hang deze duidelijk zichtbaar op in de klas, zodat iedereen weet wat je moet doen als je online gepest wordt.

3.

Word je online gepest?

1. Vertel het aan iemand.
2. Reageer nooit op pestberichten.
3. Stop met chatten met de pestkop of meld je helemaal af!
4. Blokkeer mensen die je lastigvallen of je slecht doen voelen.
5. Gebruik een nieuwe nicknaam.
6. Maak een nieuw e-mailadres aan, dat je enkel doorgeeft aan vrienden.
7. Als iemand je online pest, bewaar je de e-mails en berichten, zodat je die kan tonen aan je leerkracht en ouders.

The infographic features a stack of colorful books on the right side, with a cartoon girl sitting at a desk with a laptop and a smartphone, looking happy. The background is a light green gradient.

Ouders/verzorgers van de leerlingen op de hoogte stellen

De leerkracht informeert zowel de ouders/verzorgers van de gepeste leerling als de ouders/verzorgers van de pester zo spoedig mogelijk over wat er speelt. Dat gebeurt bij voorkeur vóór het gesprek met de betrokken leerlingen. Denk hierbij aan het volgende:

- De leerkracht vraagt de ouders of zij de signalen herkennen. Wanneer zij niet weten wat de signalen zijn, kunt u hen hierover informatie geven.
- De leerkracht vertelt ouders/verzorgers dat het niet hun schuld is.
- De leerkracht informeert de ouders over de afspraken die met de leerlingen zijn gemaakt, wanneer het gesprek met hen al heeft plaatsgevonden.
- De leerkracht vertelt de ouders welke maatregelen zij kunnen nemen/wat zij kunnen doen.

4. Geef duidelijk aan wat de vervolgstappen zijn; de consequenties moeten duidelijk zijn, de "daders" moeten ervaren dat dit niet zonder gevolgen kan blijven, het is een ernstige zaak en deze wordt door school als ernstig behandeld, maak dit duidelijk!

De leerkrachten en de schoolleider van SBO Bernardus streven er naar om (digitaal) pesten te stoppen, of liever nog, te voorkomen.

Dit zal niet altijd lukken, omdat deze vorm van pestgedrag zich buiten school afspeelt. Toch vinden de leerkrachten en de schoolleider het erg belangrijk om te doen wat in hun vermogen ligt. Immers, kinderen kunnen pas goed leren als ze zich veilig voelen.

Afspraak voor de medewerkers van SBO Bernardus:

Voor alle medewerkers die zelf gebruik maken van social media; wij voegen geen huidige leerlingen toe op je privé accounts. (denk bijvoorbeeld aan Facebook) Daarnaast gelden de verwijzen we naar het protocol van Innovo, regeling en gedragscode, veilig omgaan met (elektronische informatie- en communicatiemiddelen)

Opgesteld door gedragspecialist, Yvonne Gulpen.

